

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

Delegatura w Lublinie
20-012 Lublin, ul. Ochotnicza 10
Tel. (0-81) 532-35-31, 743-77-30, 532-54-48,
Fax (0-81) 532-08-26
E-mail: lublin@uokik.gov.pl

za p.o.
Lublin, dnia 24 grudnia 2008 r.

RLU – 61 – 5/08/EW

Decyzja RLU Nr 61/ 2008

Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50 poz. 331 ze zm.) i stosownie do art. 33 ust. 6 tejże ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 134 poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko W&J Wiśniewski Sp. z o.o. Mościska, ul. 3-go Maja 40, 05-080 Izabelin - działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:

uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów praktykę przedsiębiorcy W&J Wiśniewski Sp. z o.o. Mościska, ul. 3-go Maja 40, 05-080 Izabelin, polegającą na bezprawnym działaniu w postaci naruszenia art. 4 ust. 1 i art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 141, poz. 1176 ze zm.) poprzez stosowanie we wzorcu umowy sprzedaży używanych samochodów - Faktura VAT zapisów o treści:

1. – Nabywca dokonał oględzin pojazdu, odbył nim jazdę próbną i w tym zakresie nie wnosi i nie będzie wnosił żadnych zastrzeżeń,
2. – Firma nie odpowiada za ukryte wady fizyczne jak również za wady prawne pojazdu,
3. – Pojazd sprzedany został bez gwarancji i rękojmi/zgodności z umową, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów i **nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

Uzasadnienie

Do Delegatury UOKiK w Lublinie wpłynęła skarga konsumenta, który zakupił używany samochód osobowy marki Toyota u przedsiębiorcy W&J Wiśniewski Sp. z o.o. (dalej zwany Spółką lub przedsiębiorcą)

W trakcie krótkiego użytkowania samochodu ujawniły się w nim wady, które konsument zareklamował u sprzedającego. W odpowiedzi na reklamację otrzymał informację, że nie przysługują mu żadne roszczenia zgodnie z zawartą umową kupna- sprzedaży.

Ze względu na fakt, że Prezes UOKiK nie jest właściwy do prowadzenia indywidualnych spraw konsumenckich skarżący został poinformowany o możliwości skorzystania z pomocy Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Lublinie lub indywidualnego załatwiania reklamacji ze sprzedawcą.

Analiza przedstawionych Urzędowi przez konsumenta dokumentów otrzymanych od sprzedawcy – W&J Wiśniewski Sp. z o.o., a w szczególności fakt nie respektowanie przez sprzedawcę obowiązujących przepisów prawa konsumenckiego, dało podstawy do wszczęcia w dniu 13 grudnia 2007 r. postępowania wyjaśniającego w celu wstępnego ustalenia, czy miało miejsce naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniające podjęcie działań w ramach ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów lub przepisów innych ustaw chroniących prawa konsumentów.

W trakcie tego postępowania przedsiębiorca przysłał stosowane wobec konsumentów wzorce umów dotyczące zakupu nowych i używanych samochodów.

Analiza zapisów znajdujących się w tych wzorcach dała podstawy do wszczęcia w dniu 06 marca 2008 r., na mocy upoważnienia wydanego przez Prezesa UOKiK, postępowania administracyjnego pod zarzutem stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegającej na bezprawnym działaniu poprzez naruszenie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 141, poz. 1176 ze zm.) tj. stosowanie we wzorcu umowy sprzedaży używanych samochodów Faktura VAT zapisów o treści:

- 1.- Nabywca dokonał oględzin pojazdu, odbył nim jazdę próbną i w tym zakresie nie wnosi i nie będzie wnosił żadnych zastrzeżeń,
- 2.- Firma nie odpowiada za ukryte wady fizyczne, jak również za wady prawne pojazdu,
- 3.- Pojazd sprzedany został bez gwarancji i rękojmi/zgodności z umową.

W odpowiedzi na wszczęcie postępowania administracyjnego Spółka poinformowała, że stosuje wzorców umownych, a tym bardziej zakwestionowanego wzorca, a faktury z zakwestionowanymi zapisami wydawane są przy zawieraniu konkretnej umowy sprzedaży.

Ponadto przedsiębiorca stwierdził, że stosuje także faktury sprzedaży, które nie zawierają zakwestionowanych zapisów.

W dalszej części korespondencji przysłano na żądanie Urzędu wszystkie wystawione faktury sprzedaży używanych i nowych samochodów z okres 2007 i 2008 r.

Następnie w dalszej korespondencji Spółka poinformowała, że zamierza zmienić zakwestionowane zapisy i wprowadzić nowy wzorzec umowy sprzedaży.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny w tej sprawie:

W&J Wiśniewski Sp. z o.o. z siedzibą Mościska Izabelin jest przedsiębiorcą wpisanym do KRS pod numerem 0000149717. W zakresie prowadzonej działalności gospodarczej przedsiębiorca zajmuje się m.inn. sprzedażą detaliczną samochodów nowych i używanych.

Nabywcami tych pojazdów są inni przedsiębiorcy i osoby fizyczne nabywające pojazdy w celu nie związanym z ich działalnością zawodową i gospodarczą. Ten rodzaj odbiorców wypełnia definicję konsumenta, o której mowa w art. 22¹ kodeksu cywilnego.

W związku z realizacją usług, o których mowa wyżej Spółka zawiera umowy sprzedaży z konsumentami, których potwierdzeniem jest dokument Faktura VAT wystawiany komputerowo dla każdej jednej transakcji.

Wydruk z komputera jest identyczny dla każdej transakcji zmieniają się tylko w nim data zawarcia umowy, jedna ze stron – kupujący, opis przedmiotu sprzedaży oraz wysokość ceny.

Pozostałe zapisy pozostają bez zmian.

W badanym w niniejszym postępowaniu okresie czasu obejmującym sprzedaż nowych i używanych samochodów u tego przedsiębiorcy (rok 2007 i pierwsza połowa 2008 r.) ustalono, że Spółka przy sprzedaży samochodów używanych posługiwała się dwoma dokumentami, spełniającymi kryteria wzorców umownych nazwanymi faktura VAT. Faktury VAT wystawiane do grudnia 2007 r. zawierały w swojej treści obok informacji dotyczących istotnych warunków umowy sprzedaży (określenie stron umowy, data jej zawarcia, określenie przedmiotu umowy, określenie ceny nabywanego pojazdu) zapisy o treści:

- Nabywca dokonał oględzin pojazdu, odbył nim jazdę próbną i w tym zakresie nie wnosi i nie będzie wnosił żadnych zastrzeżeń,
- Nabywca ma możliwość sprawdzenia stanu technicznego pojazdu przez mechanika, biegłego rzeczoznawcę itp. Nabywca z tego prawa skorzysta/nie skorzysta,
- Firma nie odpowiada za ukryte wady fizyczne jak również za wady prawne samochodu,
- Pojazd sprzedany został bez gwarancji i rękojmi/zgodności z umową,
- Nabywca po dokonaniu zakupu w żadnym czasie nie może dokonać zwrotu,
- Nabywca sprawdził numer karoserii, silnika i potwierdza ich zgodność z dokumentami pojazdu,
- Nabywca niniejszym kwituje odbiór pojazdu wraz z dokumentami.

Ustalono także, że osoby, które otrzymały faktury z zakwestionowanymi zapisami nie otrzymały aneksów zmieniających te zapisy.

Od grudnia 2007 r. Spółka w wystawianych fakturach zakupu używanych samochodów wprowadziła jeden zapis o treści: „Odpowiedzialność za niezgodność towaru z umową wynosi 1 rok.”.

Postanowieniem z dnia 02.04.2008 r. włączono do materiału dowodowego niniejszej sprawy materiał dowodowy zebrany w postępowaniu wyjaśniającym o sygnaturze akt RLU – 61-53/07/EW.

Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Wszczynając wobec W& J Wiśniewski Sp. z o.o. postępowanie administracyjne Prezes UOKiK postawił przedsiębiorcy zarzuty naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów poprzez naruszenie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego (Dz.U. Nr 141, poz. 1176 ze zm.), zwanej dalej ustawą o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej..., polegające na stosowaniu we wzorcu umowy sprzedaży używanych samochodów - Faktura VAT zapisów o treści:

1. – Nabywca dokonał oględzin pojazdu, odbył nim jazdę próbną i w tym zakresie nie wnosi i nie będzie wnosił żadnych zastrzeżeń,
2. – Firma nie odpowiada za ukryte wady fizyczne jak również za wady prawne pojazdu,

3. – Pojazd sprzedany został bez gwarancji i rękojmi/zgodności z umową.

Zgodnie z treścią art. 24 ust. 1 tej ustawy, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Art. 24 ust. 2 stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy.

W niniejszej sprawie postawione przedsiębiorcy zarzuty, aby mogły być skutecznie ocenione w ramach art. 24 ust. 1 i ust. 2, muszą spełniać poniższe przesłanki:

1. być działaniem bezprawnym,
2. godzić w zbiorowe interesy konsumentów.

Pierwsza z przesłanek jest spełniona, gdy oceniane zachowanie jest bezprawne.

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Pojęcie „porządek prawny” obejmuje nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej, a także nakazy i zakazy wynikające z norm moralnych i obyczajowych określanych jako zasady współżycia społecznego.

Art. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej ... stanowi, że :

Ust. 1- „Sprzedawca odpowiada wobec kupującego, jeżeli towar konsumpcyjny w chwili jego wydania jest niezgodny z umową; w przypadku stwierdzenia niezgodności przed upływem sześciu miesięcy od wydania towaru domniemywa się, że istniała ona w chwili wydania” .

Art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej ... stanowi, że „Sprzedawca odpowiada za niezgodność towaru konsumpcyjnego z umową jedynie w przypadku jej stwierdzenia przed upływem dwóch lat od wydania tego towaru kupującemu; termin ten biegnie na nowo w razie wymiany towaru. Jeżeli przedmiotem sprzedaży jest rzecz używana, strony mogą ten termin skrócić, jednakże nie poniżej jednego roku.

Zapisy stosowane przez Spółkę we wzorcu umowy sprzedaży samochodów używanych należy traktować, jako niezgodne z wymienionymi wyżej przepisami prawa.

W tym miejscu Prezes UOKiK stwierdza, że sprzedawane przez Spółkę samochody stanowią towar konsumpcyjny – rzecz ruchomą sprzedawaną osobom fizycznym w zakresie działalności Spółki, którą to osoby fizyczne nabywają w celu niezwiązanym z działalnością zawodową lub gospodarczą (towar konsumpcyjny).

Ze względu na fakt, że ta forma sprzedaży dotyczy samochodów używanych art. 10 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej..... obejmuje ochroną tak sprzedawaną rzecz wskazując minimalny termin odpowiedzialności sprzedawcy wobec kupującego z tytułu niezgodności tego towaru z umową na okres 1 roku.

Stąd zastrzeżenie przez Spółkę w stosowanym wzorcu umownym, Faktura VAT, że nabywca po dokonaniu oględzin i odbyciu jazdy próbnej nabywanym samochodem nie wnosi i nie będzie wnosił żadnych zastrzeżeń stanowi wyłączenie odpowiedzialności sprzedawcy wobec konsumenta niezgodne z art.. 4 ust. 1 i art. 10 ust. 1 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej (...). Zapis stosowany przez Spółkę, a zakwestionowany przez Prezesa UOKiK daje sprzedawcy możliwość uniknięcia odpowiedzialności za wady towaru, które ujawnią się w okresie 1 roku od zakupu samochodu przez konsumenta.

Dodatkowo Spółka wyłączyła swoją odpowiedzialność za wady fizyczne i prawne sprzedawanych pojazdów. Stosownie do art. 4 ust.1 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej... sprzedawca ponosi wobec konsumenta odpowiedzialność jeżeli towar jest niezgodny z umową. Niezgodność z umową jest określeniem szerszym aniżeli pojęcie wady towaru, jako przesłanki odpowiedzialności za nienależytą jakość tego towaru.

Niezgodność towaru z umową pozwala konsumentowi oprzeć swoje żądania na rozsądnych oczekiwaniach co do właściwości nabywanego.

Stąd wyłączenie odpowiedzialności za ukryte wady fizyczne i prawne sprzedawanych samochodów należy uznać, za niezgodne z prawem, gdyż w tego typu stosunku prawnym strony wiąże określenie niezgodności towaru z umową obejmujące również wady fizyczne i prawne nabywanego samochodu.

Również zastrzeżenie we wzorcu umownym, że pojazd sprzedany został bez zgodności z umową stanowi naruszenie art. 4 ust.1 ustawy o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej..... . Zgodnie z regulacją tego przepisu sprzedawca odpowiada wobec kupującego jeżeli towar jest niezgodny z umową. Skoro na sprzedawane samochody Spółka nie udziela gwarancji, bo nie ma takiego obowiązku, nie może wyłączyć swojej odpowiedzialności za towar, którą nakładają na nią ogólne przepisy prawa w randze ustawy.

Reasumując należy wskazać, że zakwestionowane zapisy stosowane we wzorcu umowy sprzedaży używanych samochodów przez Spółkę stanowiły działania bezprawne w świetle obowiązujących w tym zakresie regulacji. Dodatkowo, jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego Spółka odmawiała prawa do reklamacji zakupionych samochodów powołując się na zapisy umowy zawartej z klientem w oparciu o opracowany wzorec. Tym samym konsumenci nie mogli skutecznie reklamować towaru, jako niezgodnego z umową w okresie do 1 roku od daty jego zakupu.

Druga z przesłanek jest spełniona, gdy dane działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy godzi w interesy konsumentów, jako zbiorowości. Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów chroni interesy nieograniczonej liczby podmiotów, których nie da się zidentyfikować, interesy konsumentów, jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym.

Opracowany przez Spółkę wzorec umowy sprzedaży Faktura VAT, jak wykazało postępowanie dowodowe był stosowany wobec konsumentów, którzy dokonali zakupu samochodów używanych z oferty Spółki. Zakwestionowane zapisy dotyczyłyby także potencjalnie wszystkich tych konsumentów, którzy przyszłości chcieliby skorzystać z oferty tego przedsiębiorcy. Stąd zakwestionowane w niniejszym postępowaniu zapisy skierowane było do z góry nieokreślonej liczby klientów.

Tym samym spełniona jest przesłanka naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

W tym miejscu Prezes UOKiK pragnie odnieść się do twierdzeń Spółki, iż stosowane druku umowy sprzedaży używanych samochodów nie stanowiły wzorca umowy, według, którego dokonywano sprzedaży, stąd nie można mówić o praktykach naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Wzorce umów stosowane przez przedsiębiorców w kontaktach z konsumentami podlegają szczególnej kontroli. Wzorec umowy to doktrynalne określenie wszelkich jednostronnie przygotowanych z góry przed zawarciem umowy, gotowych klauzul umów w postaci warunków umów, ich wzorów, regulaminów itp. (*E. Łętowska, Prawo umów konsumenckich, C.H. Beck 2002, s. 292*).

Stosowana przez Spółkę umowa sprzedaży używanych samochodów- Faktura VAT spełnia, zdaniem Prezesa UOKiK kryteria wzorca umownego. Jest dokument- wzorec opracowany jednostronnie przez Spółkę, wręczany każdemu nabywcy, jako podstawa zawarcia umowy kupna-sprzedaży. Dokument ten po podpisaniu przez kupującego, bez możliwości dokonania w nim jakichkolwiek zmian w jego treści, stanowi dowód zakupu samochodu, a jego postanowienia wiążą strony zawartej umowy cywilnoprawnej. Wzorec ten wręczany jest nabywcy samochodu przed dokonaniem zapłaty za nabywany towar, stanowi podstawę zawarcia pomiędzy stronami umowy kupna-sprzedaży. Na dokumencie tym drukowanym z komputera w obecności klienta okazywano mu do podpisu gotowy druk, na którym

wpisywano tylko informacje odnośnie kupującego, ceny, rodzaju pojazdu. Pozostałe warunki zakupu, w tym treść zakwestionowanych postanowień była z góry przygotowana przez Spółkę i w tym zakresie nie ma dowodów na negocjowanie treści tych zapisów poprzez określenie innego ich brzmienia w zawartych umowach sprzedaży samochodów. Funkcjonujący od stycznia 2008 r. nowy wzór umowy sprzedaży nie zawierał już zakwestionowanych zapisów, ale zdaniem Prezesa UOKiK, było to wynikiem trwającego od grudnia 2007 r. postępowania wyjaśniającego w tej sprawie. Stąd nie można zgodzić się z twierdzeniami przedsiębiorcy o braku naruszenia zbiorowego interesu konsumentów.

Po wszczęciu postępowania w niniejszej sprawie Spółka wyraziła wolę dokonania zmian zakwestionowanego wzorca, przesyłając propozycję nowych zapisów.

Określiła termin wprowadzenia zmienionego wzorca przesyłając w tym zakresie wszystkie umowy zawarte w 2007 i 2008 r., jednak nie wskazała na podjęcie czynności mających na celu wyeliminowanie z obrotu gospodarczego zakwestionowanych zapisów z umów zawartych w 2007r., których byt prawny odnośnie ochrony zakupionych przez konsumentów samochodów z tytułu niezgodności towaru z umową nie został jeszcze zakończony.

Z tych względów niniejsza decyzja wydana zostaje z nakazem zaniechania stosowanej praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Mając na uwadze powyższe Prezes Urzędu orzekł, jak w sentencji niniejszej decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 Kpc – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Lublinie.

Otrzymuje:

W& J Wiśniewski Sp. z o.o.
Mościska, ul. 3-go Maja 40
05-080 Izabelin